

Kunnallisvaalit vuosina 1923—1924.

Ensi vuoden alusta astuvat voimaan ne eduskunnan säätämät muutokset kunnallislakeihin, jotka julkaistiin viime helmikuun 21 päivänä. Näiden mukaan kunnallisvaalit toimitetaan joka kolmas vuosi, jolloin kaikki kunnanvaltuutetut ja heidän varamiehensä valitaan samalla kertaa. Heidän toimiaikansa kestää näin ollen kolme vaaleja seuraavaa kalenterivuotta, kunnes uusilla vaaleilla valitut astuvat heidän sijaansa. Niinikään määrätään, että kunnallisia tilintarkastajia ei enää valita yleisillä kunnallisvaaleilla, vaan valitsee heidät toimeensa kunnanvaltuusto. Tämän uusien kunnallislakiemme säätämisestä nyt kuluneen 8-vuotisen ajanjakson kunnallisvaaleista on jo käsitelty vuodet 1918—1922 Tilastokatsausten viime vuoden vuosikerran 5—6:nnessa numerossa. Seuraavassa luodaan yleiskatsaus vuosien 1923—1924 kunnanvaltuutettujen vaaleihin. Nyt niinkuin silloinkin on maaseutuun luettu, paitsi maalaiskuntia, kauppalat ja taajaväkiset yhdyskunnat. Niinikään käsitetään sosialistisilla puolueilla sosialidemokraattista, sosialistista ja kristillistä työväenpuoluetta. Vertailun vuoksi on taulukkoihin ja lukusarjoihin yleensä liitetty vastaavat luvut aiemmilta vuosilta. Lisäksi on huomioonotettava, että tietoja ei ole saatu Kökarin kunnallisvaaleista vuodelta 1923 eikä Suursaaresta kumpanakaan vuonna.

Äänioikeutetut. Vaaliluettelojen mukaan oli äänioikeutettuja henkilöitä koko maassa kunakin vuonna seuraavat määrät:

Vuonna År	Kaupungeissa I städerna			Maaseudulla På landsbygden			Koko maassa I hela riket		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
1918....	113 137	159 436	272 573	666 211	714 881	1 381 092	779 348	874 317	1 653 665
1919....	96 784	148 444	245 228	629 778	681 917	1 311 695	726 562	830 361	1 556 923
1920....	103 540	155 221	258 761	648 343	698 738	1 347 081	751 883	853 959	1 605 842
1921....	104 028	156 459	260 487	671 624	718 973	1 390 597	775 652	875 432	1 651 084
1922....	107 982	162 573	270 555	674 258	722 448	1 396 706	782 240	885 021	1 667 261
1923....	107 458	162 037	269 495	687 523	737 259	1 424 782	794 981	899 296	1 694 277
1924....	113 356	172 385	285 741	686 882	737 358	1 424 240	800 238	909 743	1 709 981

De kommunala valen åren 1923—1924.

Från ingången av nästa år gälla de nya av riksdagen stadgade ändringarna av kommunallagarna, vilka publicerades den 21 sistlidne februari. På grundvalen av dem komma de kommunala valen att förrättas vart tredje år, varvid alla kommunalfullmäktige och deras suppleanter samtidigt utses. Deras mandat kommer att sålunda vara de tre närmaste kalenderåren efter valen, ända tills vid nya val utsedda fullmäktige träda i deras ställe. Vidare stadgas, att de kommunala revisorerna icke mera skola utses genom allmänna kommunala val, utan av kommunalfullmäktige. Av de kommunala valen under den 8-årsperiod, som nu tilländalupit på grund av stiftandet av de nya kommunallagarna, ha valen under åren 1918—1922 redan behandlats i nr:ris 5—6 i senaste årgång av Statistiska översikter. Härnedan skall lämnas en kort översikt av 1923—1924 års val av de kommunala fullmäktige. Liksom tidigare har även nu, utom landskommuner, köpingar och samhällen med sammanträngd befolkning hänförs till landsbygden. Ävenledes i detta fall ha det socialdemokratiska, det socialistiska och det kristliga arbetarpartiet sammanförts under benämningen „socialistiska partier”. För jämförelsens skull ha till tabellerna och sifferserierna i allmänhet bifogats motsvarande siffror för tidigare år. Vidare bör observeras, att uppgifter icke erhållits rörande de kommunala valen på Kökar år 1923 och på Hogland under båda åren.

Röstberättigade. Enligt vallängderna utgjorde antalet röstberättigade personer i hela riket under de olika åren:

Vaikka vaalikelpoisten sekä -miesten että naisten luvut jonkinverran vähenivät kaupungeissa v. 1923 ja samoin äänioikeutettujen miesten luku maaseudulla v. 1924, tasoittavat kaupunkien ja maaseudun luvut toisiansa kuitenkin siinä määrin, että koko maassa äänioikeutettujen luku jotenkin tasaisesti kasvoi näinäkin vuosina.

Äänestäneet. Missä määrin äänioikeutta käytettiin kysymyksessä olevissa vaaleissa, näkyy seuraavasta taulukosta:

Ehuru säväl antalet röstberättigade män som antalet röstberättigade kvinnor i städerna år 1923 och antalet röstberättigade män på landsbygden år 1924 i någon mån nedgick, utjämna siffrorna för städer och landsbygd varandra till den grad, att antalet röstberättigade i hela riket även under dessa år utvisar en någorlunda jämn stegring.

Röststande. I vilken grad de röstberättigade begagnade sig av sin rösträtt vid de ifråga-varande valen belyses av följande tabell:

Vuonna År	Valtuutettujen vaalissa — Vid valet av fullmäktige					
	Miehiä Män		Naisia Kvinnor		Yhteensä Summa	
	Luku Antal	% äänioikeutusta miehistä — I % av röstberättigade män	Luku Antal	% äänioikeutusta kvinnorna — I % av röstberättigade kvinnor	Luku Antal	% äänioikeutusta — I % av röstberättigade
<i>Kaupungit — Städer</i>						
1918	47 812	42.3	74 125	46.5	121 937	44.7
1919	51 881	53.6	82 033	55.3	133 914	54.6
1920	54 773	52.9	78 006	50.3	132 779	51.3
1921	58 649	56.4	80 800	51.6	139 449	53.5
1922	54 716	50.7	75 043	46.2	129 759	48.0
1923	51 195	47.6	70 838	43.7	122 033	45.3
1924	51 556	45.5	71 099	41.2	122 655	42.9
<i>Maaseutu — Landsbygd</i>						
1918	157 801	23.7	125 597	17.6	283 398	20.5
1919	213 417	33.9	183 762	26.9	397 179	30.3
1920	246 993	38.1	193 878	27.7	440 871	32.7
1921	254 788	37.9	201 170	28.0	455 958	32.8
1922	231 116	34.3	177 893	24.6	409 009	29.3
1923	213 834	31.1	167 076	22.7	380 910	26.7
1924	201 541	29.3	150 645	20.4	352 186	24.7
<i>Koko maa — Hela riket</i>						
1918	205 613	26.4	199 722	22.8	405 335	24.5
1919	265 298	36.5	265 795	32.0	531 093	34.1
1920	301 766	40.1	271 884	31.8	573 650	35.7
1921	313 437	40.4	281 970	32.2	595 407	36.1
1922	285 832	36.5	252 936	28.6	538 768	32.3
1923	265 029	33.3	237 914	26.5	502 943	29.7
1924	253 097	31.6	221 744	24.4	474 841	27.8

Taulukon suhdelukuja tarkastaessa huomaa, että vaaleihin osanotto kautta koko maan on yhä entisestään laimentunut ja että suhde kaupunkien ja maaseudun välillä on pysynyt suunnilleen samana kuin ennenkin. Kun kaupungeissa näinä vuosina enemmän kuin $\frac{1}{2}$ äänioikeutetuista oli äänestämättä, oli maaseudulla vaaleista poissa suunnilleen $\frac{3}{4}$ vaalikelpoisista kuntalaisista. Selityksen tähän ilmiöön saa lähemmin tarkastaessa kunnittain vaalilautakuntien antamia tietoja. Tällöin löytää run-

En granskning av tabellens relationstal ger vidhanden, att deltagandet i valen fortfarande nedgätt i hela riket och att proportionen mellan städer och landsbygd förblivit nästan densamma som tidigare. Medan över $\frac{1}{2}$ av de röstberättigade i städerna underlät att rösta, uteblev ungeför $\frac{3}{4}$ av de röstberättigade medborgarna på landsbygden från valen. Denna företeelse blir förklarlig, om man kommunvis närmare granskar de av valnämnderna insända uppgifterna. Härvid

saasti sellaisia maalaiskuntia, joissa on ollut vain yksi ehdokaslista ja joissa äänioikeuttaan näyttävät käyttäneen vain vaalilautakuntien jäsenet, vieläpä joitakin sellaisiakin, joissa vaaleja ei ole ollenkaan toimitettu, vaan on vaalilautakunta ilman muuta julistanut ehdokaslistan henkilöt kunnanvaltuutetuiksi. Tämä näyttäisi viittaavan siihen, että toiselta puolen valitsijat ovat kyllästyneet jokavuotisiin vaaleihin, toiselta puolen taas puoluenäkökohdat lienevät siirtymässä syrjään kunnalliselämässä. On tultu huomaamaan, että määräävän aseman saavuttaminen kunnanvaltuustossa ei likimainkaan tuota sitä hyötyä ja niitä etuja puolueelle, joita alussa toivottiin, vaan päinvastoin velvoittaa puolueen valtuutetut ottamaan vastaan mitä monipuolisimpia tietoja vaativia, runsastöisiä ja huonostipalkattuja kunnallisia luottamustoimia.

Miten hyväksytyt vaaliliput jakautuivat valtuutettujen vaalissa puolueittain sekä kuinka paljon vaalilippuja hylättiin, näkyy seuraavasta taulukosta:

Vuonna År	Kaupungit — Städer				Maaseutu — Landsbygd				Koko maa — Hela riket			
	Hyväksytyt vaalilipput Godkända valsedlar			Hylättyjä vaalilippuja Kasserade valsedlar	Hyväksytyt vaalilipput Godkända valsedlar			Hylättyjä vaalilippuja Kasserade valsedlar	Hyväksytyt vaalilipput Godkända valsedlar			Hylättyjä vaalilippuja Kasserade valsedlar
	Porvarit Borgenliga	Socialister	Yhteensä Summa		Porvarit Borgenliga	Socialister	Yhteensä Summa		Porvarit Borgenliga	Socialister	Yhteensä Summa	
1918	70 921	49 578	120 499	1 438	184 742	93 657	278 399	4 999	255 663	143 235	398 898	6 437
1919	75 719	56 360	132 079	1 835	203 819	188 332	392 151	5 023	279 538	244 692	524 230	6 863
1920	77 293	54 487	131 780	999	217 968	217 601	435 569	5 302	295 261	272 088	567 349	6 301
1921	82 637	55 822	138 459	990	247 425	203 151	450 576	5 382	330 062	258 973	589 035	6 372
1922	82 347	46 812	129 159	600	238 043	166 725	404 768	4 241	320 390	213 537	533 927	4 841
1923	81 891	39 359	121 250	783	227 606	149 604	377 210	3 700	309 497	188 963	498 460	4 483
1924	80 493	41 477	121 970	685	208 178	141 053	349 231	2 955	288 671	182 530	471 201	3 640
P r o s e n t t e i n a — I p r o c e n t												
1918	58.9	41.1	100.0	1.2	66.4	33.6	100.0	1.8	64.1	35.9	100.0	1.6
1919	57.3	42.7	100.0	1.4	52.0	48.0	100.0	1.3	53.3	46.7	100.0	1.3
1920	58.7	41.3	100.0	0.8	50.0	50.0	100.0	1.2	52.0	48.0	100.0	1.1
1921	59.7	40.3	100.0	0.7	54.9	45.1	100.0	1.2	56.0	44.0	100.0	1.1
1922	63.8	36.2	100.0	0.5	58.8	41.2	100.0	1.0	60.0	40.0	100.0	0.9
1923	67.5	32.5	100.0	0.6	60.3	39.7	100.0	1.0	62.1	37.9	100.0	0.9
1924	66.0	34.0	100.0	0.6	59.6	40.4	100.0	0.8	61.3	38.7	100.0	0.8

Hylättyjen vaalilippujen suhteellinen luku koko maassa on vuosina 1923—24 pysynyt jotenkin samana kuin ennenkin, vain jonkin verran se on edellisestä vuodesta noussut kappaleissa ja laskenut maaseudulla. Verrat-

kan man iakttaga ett stort antal sådana landskommuner, där det existerat endast en kandidatlista och där endast medlemmarna av valnämnderna synas ha begagnat sig av sin rösträtt, samt t. o. m. några sådana kommuner, där val icke alls förrättats, utan där valnämnden utan vidare förklarar de på kandidatlistan upptagna personerna valda till kommunalfullmäktige. Detta synes tyda på att väljarna å ena sidan tröttnat på de årliga valen och att å andra sidan partisynpunkter trängts åt sidan inom kommunallivet. Den insikten har väckts, att ernåendet av bestämmanderätten inom kommunalfullmäktige icke på långt när medför den nytta och fördelar för partiet man till en början hoppats på utan att det tvärtom förpliktar partiets representanter att taga emot kommunala förtroendeuppdrag, vilka fordra de mest olikartade insikter och som äro både arbetsdryga och dåligt avlönade.

Huru de godkända valsedlarna vid valen av fullmäktige fördelade sig partivis och antalet kasserade valsedlar utvisas av följande tabell:

taessa toisiinsa eri puoluerhmiön hyväksi annettujen vaalilippujen lukua havaitaan, että porvareja äänestäneiden suhteellinen lisääntyminen jatkui vielä v. 1923. Seuraavana vuonna kuitenkin näyttää tapahtuneen käänne, sosialisteja äänestäneiden suhdeluku kasvaa tällöin jonkinverran edellisestä vuodesta, mikä johtuu siitä, että porvareja äänestäneiden absoluuttinen luku on vähentynyt edellisestä vuodesta enemmän kuin sosialisteja äänestäneiden. Mitä kaupunkeihin ja maaseutuun erikseen tulee, oli kummassakin porvarillisia äänestäjiä paljon enemmän kuin sosialistisia, vieläpä niin, että äänestäjistä oli v. 1923 kaupungeissa yli $\frac{2}{3}$ ja maaseudulla runsas $\frac{3}{5}$ porvarillisia ja seuraavana vuonna vain jonkinverran vähemmän. Vertailu kaupunkien ja maaseudun välillä osoittaa lisäksi, että v. 1923 porvareja äänestäneiden suhteellinen lisääntyminen on huomattavasti suurempi kaupungeissa kuin maaseudulla.

Valituiksi tulleet. Kuinka paljon valtuutetuja kaikkiaan kunakin vuonna on valittu ja paljonko heistä on ollut porvareja ja paljonko sosialisteja koko maassa ja erikseen kussakin läänissä, selviää seuraavasta taulukosta:

kan konstateras. Vid en jämförelse mellan antalet valsedlar, vilka avgivits för olika partigrupper, kan man iakttaga, att den relativa ökningen av antalet röstande, tillhörande de borgerliga partierna, fortfor ännu år 1923. Följande år synes likväl en omsvängning ha ägt rum, det relativa antalet röster, som avgivits för socialisterna, växer detta år något i förhållande till föregående år, vilket har sin grund däri att det absoluta antalet röster för de borgerliga partierna nedgätt i högre grad i förhållande till föregående år än antalet röster för de socialistiska partierna. Vad städer och landsbygd särskilt för sig beträffar, var antalet borgerliga röstande i dem båda betydligt större än antalet socialistiska röstande, borgarna utgjorde år 1923 i städerna mera än $\frac{2}{3}$ och på landsbygden drygt $\frac{3}{5}$ av de röstande, följande år endast litet mindre. En jämförelse mellan städer och landsbygd utvisar dessutom, att den relativa ökningen år 1923 av antalet röstande för de borgerliga partierna är betydligt större i städerna än på landsbygden.

De valda. Huru stort antal fullmäktige, som inalles valts under de olika åren och huru många av dem, som voro att räkna till de borgerliga och till de socialistiska partierna, i hela riket och inom de olika länen, klar göres av följande tabell:

Vuonna — År	Uudenmaan l. Nylands l.	Åbo-Björns l.	Turun-Porin l.	Alvénanmaa Åland	Tavastehus l.	Hämeen l.	St. Michaels l.	Kuopio l.	Vaasan l. Vasa l.	Uleåborgs l.	Oulun l.	Koko maa Hela riket	Kaupungit Städer	Maaseutu Landsbygd	Luku — Antal										
															1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1918	1919	1920	1921
Porvarit — Borgerliga	891	1 799	150	1 197	1 602	705	1 044	2 010	1 560	11 476	1 005	10 471	891	1 799	150	1 197	1 602	705	1 044	2 010	1 560	11 476	1 005	10 471	
Sosialistit — Socialister	139	379	—	289	490	754	1 545	1 297	9 294	757	8 537	139	379	—	289	490	754	1 545	1 297	9 294	757	8 537	139	379	
Porvarit — Borgerliga	401	765	49	403	527	235	371	707	534	3 992	325	3 667	401	765	49	403	527	235	371	707	534	3 992	325	3 667	
Sosialistit — Socialister	256	462	49	185	399	115	185	488	382	2 521	228	2 293	256	462	49	185	399	115	185	488	382	2 521	228	2 293	
Porvarit — Borgerliga	145	303	—	218	128	120	186	219	152	1 471	97	1 374	145	303	—	218	128	120	186	219	152	1 471	97	1 374	
Sosialistit — Socialister	394	737	43	442	561	235	382	679	525	3 998	341	3 657	394	737	43	442	561	235	382	679	525	3 998	341	3 657	
Porvarit — Borgerliga	229	399	43	165	400	106	173	487	361	2 363	235	2 128	229	399	43	165	400	106	173	487	361	2 363	235	2 128	
Sosialistit — Socialister	165	338	—	277	161	129	209	192	164	1 635	106	1 529	165	338	—	277	161	129	209	192	164	1 635	106	1 529	
Porvarit — Borgerliga	415	765	77	485	541	235	448	696	531	4 193	343	3 850	415	765	77	485	541	235	448	696	531	4 193	343	3 850	
Sosialistit — Socialister	278	448	77	215	405	113	237	521	387	2 681	249	2 432	278	448	77	215	405	113	237	521	387	2 681	249	2 432	
Porvarit — Borgerliga	137	317	—	270	136	122	211	175	144	1 512	94	1 418	137	317	—	270	136	122	211	175	144	1 512	94	1 418	
Sosialistit — Socialister	425	746	77	535	607	241	383	686	529	4 229	349	3 880	425	746	77	535	607	241	383	686	529	4 229	349	3 880	
Porvarit — Borgerliga	298	466	77	255	471	130	224	531	406	2 858	262	2 596	298	466	77	255	471	130	224	531	406	2 858	262	2 596	
Sosialistit — Socialister	127	280	—	280	136	111	159	155	123	1 371	87	1 284	127	280	—	280	136	111	159	155	123	1 371	87	1 284	
Porvarit — Borgerliga	451	747	72	495	614	272	397	713	556	4 317	341	3 976	451	747	72	495	614	272	397	713	556	4 317	341	3 976	
Sosialistit — Socialister	324	489	72	242	471	166	249	554	452	3 019	264	2 755	324	489	72	242	471	166	249	554	452	3 019	264	2 755	
Porvarit — Borgerliga	127	258	—	253	143	106	148	159	104	1 298	77	1 221	127	258	—	253	143	106	148	159	104	1 298	77	1 221	
Sosialistit — Socialister	416	750	76	493	618	242	504	695	528	4 322	347	3 975	416	750	76	493	618	242	504	695	528	4 322	347	3 975	
Porvarit — Borgerliga	300	502	76	237	466	139	310	550	418	2 998	264	2 734	300	502	76	237	466	139	310	550	418	2 998	264	2 734	
Sosialistit — Socialister	116	248	—	256	152	103	194	145	110	1 324	83	1 241	116	248	—	256	152	103	194	145	110	1 324	83	1 241	

Prosentteina esitettyinä näkyvät samat asiat seuraavasta taulukosta:

Uttryckta i procent framgå samma förhållanden av följande tabell:

Vuonna — År	Procenteissa — I procent											
	Uudenmaan lääni Nylands län	Turun-Porin lääni Åbo-Björneborgs län	Åhvenanmaa Åland	Hämeen lääni Tavastehus län	Viipurin lääni Viborgs län	Mikkelin lääni St. Michaels län	Kuopion lääni Kuopio län	Vasalan lääni Vasa län	Oulun lääni Uleåborgs län	Koko maa Hela riket	Kaupungit Städer	Maaseutu Landsbygd
1918												
Porvarit — Borgerliga	86.5	82.6	100.0	75.9	91.1	69.5	72.2	76.9	83.1	81.0	75.3	81.5
Sosialistit — Socialister	13.5	17.4	—	24.1	8.9	30.5	27.8	23.1	16.9	19.0	24.7	18.5
1919												
Porvarit — Borgerliga	63.8	60.4	100.0	45.9	75.7	48.9	49.9	69.0	71.5	63.2	70.2	62.5
Sosialistit — Socialister	36.2	39.6	—	54.1	24.3	51.1	50.1	31.0	28.5	36.8	29.8	37.5
1920												
Porvarit — Borgerliga	58.1	54.1	100.0	37.3	71.3	45.1	45.3	71.7	68.8	59.1	68.9	58.2
Sosialistit — Socialister	41.9	45.9	—	62.7	28.7	54.9	54.7	28.3	31.2	40.9	31.1	41.8
1921												
Porvarit — Borgerliga	67.0	58.6	100.0	44.3	74.9	48.1	52.9	74.9	72.9	63.9	72.6	63.2
Sosialistit — Socialister	33.0	41.4	—	55.7	25.1	51.9	47.1	25.1	27.1	36.1	27.4	36.8
1922												
Porvarit — Borgerliga	70.1	62.5	100.0	47.7	77.6	53.9	58.5	77.4	76.7	67.6	75.1	66.9
Sosialistit — Socialister	29.9	37.5	—	52.3	22.4	46.1	41.5	22.6	23.3	32.4	24.9	33.1
1923												
Porvarit — Borgerliga	71.8	65.5	100.0	48.9	76.7	61.0	62.7	77.7	81.3	69.9	77.4	69.3
Sosialistit — Socialister	28.2	34.5	—	51.1	23.3	39.0	37.3	22.3	18.7	30.1	22.6	30.7
1924												
Porvarit — Borgerliga	72.1	66.9	100.0	48.1	75.4	57.4	61.5	79.1	79.2	69.4	76.1	68.8
Sosialistit — Socialister	27.9	33.1	—	51.9	24.6	42.6	38.5	20.9	20.8	30.6	23.9	31.2

Valtuutetuiksi valittujen koko luku on lukuunottamatta kaupunkeja kumpanakin vuonna yhä kasvanut, ja varsinkin on v. 1923 lisäys maaseudulla ja sen vaikutuksesta koko maassa huomattavan suuri. Paitsi väestön kasvamisesta johtuu tämä siitä, että mainittuna vuonna perustettiin uusia kuntia, kaupunkeja ja taajaväkisiä yhdyskuntia, joissa sekä myöskin niissä kunnissa, joista ne erosivat, tällöin valittiin koko valtuusto. Lisäksi on joissakin kunnissa eroamisista valtuustosta tapahtunut niin runsaasti, että varamiehiä ei ole ollut riittävästi, jolloin vaaleissa on pitänyt valita tavallista enemmän valtuutettuja, niin että valtuusto on saatu jäsenmäärältään täysilukuisiksi.

Antalet valda fullmäktige har fortfarande, med undantag av i städerna, vuxit under båda de ifrågavarande åren; särskilt ökningen år 1923 på landsbygden och på grund härav i hela riket är avsevärt stor. Detta beror icke enbart på ökningen av folkmängden utan även därpå att det under nämnda år tillkom flera nya kommuner, köpingar och samhällen med sammanträngd befolkning, där — likaledes som i de kommuner, ur vilka de utbrutits — hela antalet fullmäktige nyvaldes. Dessutom har ett så stort antal fullmäktige avgått i en del kommuner, att antalet suppleanter icke varit tillräckligt; härvid har man vid valen varit tvungen att utse flere representanter än vanligt för att antalet fullmäktige måtte bli fulltaligt.

Tämä myöskin selittää sen omituiselta näyttävän ilmiön, että kumpanakin vuonna eräissä lääneissä sekä v. 1923 kaupungeissa ja v. 1924 maaseudulla valituiksi tulleitten valtuutettujen absoluuttiset luvut olivat pienemmät kuin edellisellä vuonna.

Mitä valituiksi tulleitten puoluekantaan tulee, muodostivat porvarilliset valtuutetut näinä vuosina miinkuin edellisinäkin koko maassa, niinhyvin kaupungeissa kuin maaseudullakin, melko runsaan enemmistön, kehityksen ollessa vuodesta vuoteen suunnilleen samanlaisen, kuin mitä havaittiin hyväksytyjen vaalilippujen lukua tarkastettaessa. Eri lääneissä taas oli asiain tila tässä suhteessa koko lailla erilainen. Ahvenanmaalla on näinäkin vuosina valittu yksinomaan porvarillisia valtuutettuja. Oulun, Vaasan, Viipurin ja Uudenmaan lääneissä oli valituiksi tulleista ylivoimainen, Turun-Porin, Kuopion ja Mikkelin lääneissä huomattavan suuri enemmistö porvarillisiin puolueisiin lukeutuvia. Vain Hämeen läänissä on sosialistisiin puolueisiin lukeutuvia valtuutettuja valittu suhteellisesti enemmän kuin porvareita, tosin niin, että sosialisteja on v. 1923 vain 2.2 % ja v. 1924 3.8 % enemmän kuin porvareita.

Edellä jo todettiin, että v. 1924 sosialisteja äänestäneiden lukumäärä oli vähentynyt edellisestä vuodesta vähemmän kuin porvareja äänestäneiden. Tämä selittää sen, että koko maassa, niin hyvin kaupungeissa kuin maaseudullakin, valituiksi tulleitten sosialistien suhdeluku on jonkinverran edellisestä vuodesta noussut, vain Ahvenanmaa, Uudenmaan, Turun-Porin sekä Vaasan läänit muodostavat siinä suhteessa poikkeuksen.

Valtuustot vaaleja lähinnä seuranneina toimintavuosina. Valtuustojen koko jäsenmäärä eri vuosina sekä sen jakautuminen puolueittain, erikseen kaupungeissa ja maaseudulla sekä kussakin läänissä, näkyy seuraavasta taulukosta:

Detta förklarar även den vid första ögonkastet egendomliga företeelsen, att de absoluta siffror, vilka utvisa antalet valdmäktige, voro lägre än föregående år: under båda åren i en del län, år 1923 i städerna och år 1924 på landsbygden.

Vad de valdes partiståndpunkt beträffar, bildade de borgerliga fullmäktige även under dessa år liksom föregående år i hela riket, såväl i städerna som på landsbygden, en rätt stark majoritet; utvecklingen gick år för år ungefär i den riktning, som konstaterats vid granskningen av antalet godkända valsedlar. Inom de skilda länen var åter förhållandet i detta hänseende synnerligen varierande. På Åland ha även under dessa år valts utslutande borgerliga fullmäktige. I Uleåborgs, Vasa, Viborgs och Nylands län utgjorde de borgerliga representanterna en överväldigande, i Åbo-Björneborgs, Kuopio och St. Michels län en betydande majoritet. Endast i Tavastehus län ha valts relativt taget flere fullmäktige ur de socialistiska partierna än ur de borgerliga; socialisterna utgjorde visserligen år 1923 endast 2.2 % och år 1924 3.8 % mera än antalet borgare.

Tidigare konstaterades redan, att antalet röstande för de socialistiska partierna år 1924 nedgick i mindre grad i förhållande till föregående år än antalet borgerliga röstande. Detta ger förklaringen till att relationstalet för de valda socialistiska representanterna, i hela riket, såväl i städerna som på landsbygden, i någon mån stigit i jämförelse med föregående år, endast Åland, Nylands, Åbo-Björneborgs samt Vasa län utgöra undantag i detta hänseende.

Fullmäktige under verksamhetsåren närmast efter valen. Följande tabell utvisar hela antalet ledamöter i fullmäktige och deras fördelning efter partiställning, särskilt län, städer och landsbygd:

Se omituiselta näyttävä ilmiö, että aikaisempina vuosina valtuustojen jäsenmäärä joissakin lääneissä vähentyi edellisestä vuodesta, ei enää ole havaittavissa. Sanottu vähentyminen johtui siitä, että muutamissa kunnissa valittiin enemmän valtuutettuja, kuin kuntien henkikirjoitettu väkiluku edellytti, ja että tehty erehdys korjattiin seuraavana vuonna. Väkiluvun kasvaminen ja uusien kuntien perustaminen ovat kuitenkin vaikuttaneet, että valtuutettujen luku kautta koko maan on kasvanut. Ahvenanmaalla tosin on valtuutettujen luku v. 1923 vähentynyt edellisestä vuodesta 12:lla, mutta jo seuraavana vuonna kohonnut taas entiselleen. Tämä kuitenkin johtuu siitä, että tietoja Köökarista ei ole saatu vuodelta 1923.

Aiempiä vuosina, aina vuoteen 1923 asti, ovat eri puolueryhmien voimasuhteet kunnanvaltuustoissa kehittyneet siihen suuntaan, että sosialistien edustus vuodesta vuoteen kasvoi, mutta mainittuna vuonna tapahtui käänne. Sosialistien edustajaryhmä väheni absoluuttisestikin kaikkialla muualla, paitsi Hämeen ja Viipurin lääneissä, ja sama kehitys jatkui edelleen vuosina 1924—1925, kuitenkin sillä poikkeuksella, että v. 1925 sosialisteihin lukeutuvien valtuutettujen luku lisääntyi Viipurin läänissä 1:llä ja Kuopion läänissä 4:llä. Kun porvarien edustajamäärä samaan aikaan kasvoi melko voimakkaasti, oli siitä seurauksena, että kumpanakin kysymyksessä olevana vuonna valtuutettujen enemmistö oli muualla porvarillinen, paitsi Hämeen läänissä, ja tääläkin olivat puolueet jotenkin tasaväkiset. Aivan ylivoimaisen enemmistön, suunnilleen $\frac{3}{4}$ kaikista valtuutetuista, muodostivat porvarit kumpanakin vuonna Oulun, Vaasan, Viipurin ja Uudenmaan lääneissä, puhumattakaan Ahvenanmaasta, jossa nyt niinkuin aiemminkin kaikki valtuutetut olivat porvareita.

Mielenkiintoista olisi nähdä, mikä määrä edustajia kummallakin valtiollisella puolue-ryhmällä, porvarillisella ja sosialistisella, on ollut kunkin kunnallisen vaalipiirin, s. o. kaupungin, kauppalan, maalaiskunnan ja taajaväkisen yhdyskunnan, valtuustossa kunkin kysymyksessä olevana vuonna. Kun siihen asian laajuuden tähden ei tässä ole tilaisuutta, esitetään seuraavassa taulukko, josta käy selville kunkin vuonna läänittäin koko maan ja erikseen kaupunkien ja maaseudun kunnallisten vaalipiirien luku ryhmitettynä sen mukaan, onko niiden valtuustoissa porvarillinen

Den vid första ögonkastet egendomliga företeelsen, att antalet ledamöter i fullmäktige i en del län visade en nedgång under de tidigare åren i förhållande till föregående år, kan icke mera iakttagas. Nämnda nedgång berodde därpå att det i några kommuner valdes flere fullmäktige än kommunernas mantalsskrivna folkmängd förutsatte och att misstaget korriigerades följande år. Ökningen av folkmängden och grundandet av nya kommuner ha likväl haft till följd, att antalet fullmäktige i hela riket ökats. På Åland minskades antalet fullmäktige år 1923 med 12 i jämförelse med föregående år, men steg redan följande år till samma nivå som tidigare. Detta berodde likväl på att uppgifter icke erhållits från Köökar för år 1923.

Under de tidigare åren, ända till år 1923, gick utvecklingen av de olika partigruppernas maktförhållanden inom de kommunala fullmäktige i den riktning, att socialisternas representation är för år ökades, men sagda år ägde en omsvängning rum. Antalet socialistiska representanter minskades, även absolut taget, överallt i landet utom i Tavastehus och Viborgs län, och samma utveckling fortsattes åren 1924—1925, visserligen med det undantag, att antalet socialistiska fullmäktige i Viborgs län ökades med 1 och i Kuopio län med 4. Enär antalet borgerliga representanter samtidigt tillväxte rätt starkt, var följden den, att majoriteten av fullmäktige under de båda ifrågavarande åren var borgerlig överallt annorstädes utom i Tavastehus län; och även här voro partierna nägorlunda jämnstarka. En överväldigande majoritet, ung. $\frac{3}{4}$ av alla fullmäktige, innehade borgarna under de båda åren i Uleåborgs, Vasa, Viborgs och Nylands län, oavsett Åland, där även nu liksom tidigare alla fullmäktige tillhörde de borgerliga partierna.

Av intresse vore det att se, huru många representanter vardera politiska partigruppen, den borgerliga och den socialistiska, haft bland fullmäktige i varje kommunal valkrets, d. v. s. i varje stad, köping, landskommun och samhälle med sammanträngd befolkning, ettvar av de ifrågavarande åren. Då därtill, till följd av frågans omfång, emellertid icke här är tillfälle, meddelas i det följande en tabell, av vilken för varje år framgår antalet kommunala valkretsar länsvis i hela riket, särskilt städer och landsbygd, grupperade därefter huruvida majori-

vai sosialistinen enemmistö, vaiko tasan kumpiakin.

Tällöin on mukaan luettu myöskin Kōkarin kunta, vaikka tietoja ei olekaan saatu sieltä valtuuston kokoonpanosta v. 1924. Tämä on hyvällä syyllä voitu tehdä, koska sosialistisilla puolueilla ei täällä yksissäkään vaaleissa näytä olleen edustajaehdokkaitakaan.

teten av fullmäktige utgjordes av borgare eller socialister eller om bägge partigrupperna voro jämnt företrädda.

Härvid har även medräknats Kōkar kommun, ehuru uppgifter icke erhållits om sammansättningen av fullmäktige därstädes år 1924. Så har kunnat ske på goda grunder, enär de socialistiska partierna icke ens synas ha haft egna valkandidater vid något av valen därstädes.

Vaalipiirien s. o. kuntien luku, joiden valtuustoissa oli: — Antal valkretsar, d. v. s. kommuner, där fullmäktige voro:

Lääni — Län	1921			1922			1923			1924			1925							
	Enemmistö Till majoritetten	Till lika antalet vardera	Tasan kumpiakin Kaikkiaan kunta Summa kommuner	Enemmistö Till majoritetten	Till lika antalet vardera	Tasan kumpiakin Kaikkiaan kunta Summa kommuner	Enemmistö Till majoritetten	Till lika antalet vardera	Tasan kumpiakin Kaikkiaan kunta Summa kommuner	Enemmistö Till majoritetten	Till lika antalet vardera	Tasan kumpiakin Kaikkiaan kunta Summa kommuner	Enemmistö Till majoritetten	Till lika antalet vardera	Tasan kumpiakin Kaikkiaan kunta Summa kommuner					
																Porvarreja Borgare	Sosialisteja Socialister	Porvarreja Borgare	Sosialisteja Socialister	Porvarreja Borgare
Kaupungit — Städer.....	35	2	1	38	35	3	—	38	36	2	—	38	36	1	1	38	36	2	—	38
Uudenmaan — Nylands ..	5	—	—	5	5	—	—	5	5	—	—	5	5	—	—	5	5	—	—	5
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	5	—	—	5	5	—	—	5	5	—	—	5	5	—	—	5	5	—	—	5
Ahvenanmaa — Åland	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	1
Hämeen — Tavastehus ..	2	1	—	3	2	1	—	3	2	1	—	3	2	1	—	3	2	1	—	3
Viipurin — Viborgs.....	5	1	—	6	5	1	—	6	5	1	—	6	5	—	1	6	5	1	—	6
Mikkelin — St Michels ..	3	—	—	3	3	—	—	3	3	—	—	3	3	—	—	3	3	—	—	3
Kuopion — Kuopio.....	3	—	—	3	3	—	—	3	3	—	—	3	3	—	—	3	3	—	—	3
Vaasan — Vasa	7	—	—	7	7	—	—	7	7	—	—	7	7	—	—	7	7	—	—	7
Oulun — Uleåborgs.....	4	—	1	5	4	1	—	5	5	—	—	5	5	—	—	5	5	—	—	5
Maaseutu — Landsbygd ..	392	96	18	506	338	158	26	522	367	143	23	533	396	115	31	542	412	97	38	547
Uudenmaan — Nylands ..	38	6	1	45	36	12	3	51	36	11	4	51	42	10	1	53	41	11	1	53
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	79	26	6	111	58	41	12	111	68	36	9	113	75	27	11	113	80	21	12	113
Ahvenanmaa — Åland	15	—	—	15	15	—	—	15	15	—	—	15	15	—	—	15	15	—	—	15
Hämeen — Tavastehus ..	28	22	2	52	14	39	2	55	16	39	3	58	18	34	8	60	23	29	8	60
Viipurin — Viborgs.....	54	3	1	58	54	5	—	59	58	4	1	63	58	4	2	64	58	5	2	65
Mikkelin — St Michels ..	18	8	1	27	8	17	2	27	11	15	1	27	14	11	3	28	16	7	5	28
Kuopion — Kuopio.....	22	13	3	38	17	22	3	42	22	17	4	43	31	10	3	44	34	7	7	48
Vaasan — Vasa	72	14	1	87	70	16	2	88	72	16	—	88	73	15	1	89	74	14	1	89
Oulun — Uleåborgs.....	66	4	3	73	66	6	2	74	69	5	1	75	70	4	2	76	71	3	2	76
Koko maa — Hela riket..	427	98	19	544	373	161	26	560	403	145	23	571	432	116	32	580	448	99	38	585
Uudenmaan — Nylands ..	43	6	1	50	41	12	3	56	41	11	4	56	47	10	1	58	46	11	1	58
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	84	26	6	116	63	41	12	116	73	36	9	118	80	27	11	118	85	21	12	118
Ahvenanmaa — Åland	16	—	—	16	16	—	—	16	16	—	—	16	16	—	—	16	16	—	—	16
Hämeen — Tavastehus ..	30	23	2	55	16	40	2	58	18	40	3	61	20	35	8	63	25	30	8	63
Viipurin — Viborgs.....	59	4	1	64	59	6	—	65	63	5	1	69	63	4	3	70	63	6	2	71
Mikkelin — St Michels ..	21	8	1	30	11	17	2	30	14	15	1	30	17	11	3	31	19	7	5	31
Kuopion — Kuopio.....	25	13	3	41	20	22	3	45	25	17	4	46	34	10	3	47	37	7	7	51
Vaasan — Vasa	79	14	1	94	77	16	2	95	79	16	—	95	80	15	1	96	81	14	1	96
Oulun — Uleåborgs.....	70	4	4	78	70	7	2	79	74	5	1	80	75	4	2	81	76	3	2	81

Tiedot puuttuvat ¹⁾ Petolahden kunnasta, ²⁾ Hiittisten kunnasta, ³⁾ Suursaaren kunnasta. — Uppgifter saknas för ¹⁾ Petalaks kommun, ²⁾ Hitis kommun, ³⁾ Hoglands kommun.

Prosentteina esitettyinä näkyvät samat
asiat seuraavasta taulukosta:

Uttryckta i procent framgå samma förhål-
landen av följande tabell:

Lääni — Län	Vaalipiirien s. o. kuntien luku, joiden valtuustoissa oli: — Antal valkretsar d. v. s. kommuner, där fullmäktige voro:														
	1921			1922			1923			1924			1925		
	Enemmistö Till majoritet	Till lika antalet	Tasan kumpikin	Enemmistö Till majoritet	Till lika antalet	Tasan kumpikin	Enemmistö Till majoritet	Till lika antalet	Tasan kumpikin	Enemmistö Till majoritet	Till lika antalet	Tasan kumpikin	Enemmistö Till majoritet	Till lika antalet	Tasan kumpikin
Kaupungit — Städer.....	92.1	5.3	2.6	92.1	7.9	—	94.7	5.3	—	94.8	2.6	2.6	94.8	5.2	—
Uudenmaan — Nylands ..	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—
Ahvenanmaa — Åland ..	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—
Hämeen — Tavastehus ..	66.7	33.3	—	66.7	33.3	—	66.7	33.3	—	66.7	33.3	—	66.7	33.3	—
Viipurin — Viborgs	83.3	16.7	—	83.3	16.7	—	83.3	16.7	—	83.3	—	16.7	83.3	16.7	—
Mikkelin — St Michels ..	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—
Kuopion — Kuopio	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—
Vaasan — Vasa	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—
Oulun — Uleåborgs	80.0	—	20.0	80.0	20.0	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—
Maaseutu — Landsbygd ..	77.5	19.0	3.5	64.8	30.2	5.0	68.9	26.8	4.3	73.1	21.2	5.7	75.3	17.7	7.0
Uudenmaan — Nylands ..	84.5	13.3	2.2	70.6	23.5	5.9	70.6	21.6	7.8	79.2	18.9	1.9	77.4	20.7	1.9
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	71.2	23.4	5.4	52.3	36.9	10.8	60.2	31.9	7.9	66.4	23.9	9.7	70.8	18.6	10.6
Ahvenanmaa — Åland ..	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—
Hämeen — Tavastehus ..	53.8	42.3	3.9	25.5	70.9	3.6	27.6	67.2	5.2	30.0	56.7	13.3	38.3	48.4	13.3
Viipurin — Viborgs	93.1	5.2	1.7	91.5	8.5	—	92.1	6.3	1.6	90.6	6.3	3.1	89.2	7.7	3.1
Mikkelin — St Michels ..	66.7	29.6	3.7	29.6	63.0	7.4	40.7	55.6	3.7	50.0	39.3	10.7	57.1	25.0	17.9
Kuopion — Kuopio	57.9	34.2	7.9	40.5	52.4	7.1	51.2	39.5	9.3	70.5	22.7	6.8	70.8	14.6	14.6
Vaasan — Vasa	82.8	16.1	1.1	79.5	18.2	2.3	81.8	18.2	—	82.0	16.9	1.1	83.2	15.7	1.1
Oulun — Uleåborgs	90.4	5.5	4.1	89.2	8.1	2.7	92.0	6.7	1.3	92.1	5.3	2.6	93.4	4.0	2.6
Koko maa — Hela riket..	78.5	18.0	3.5	66.6	28.7	4.7	70.6	25.4	4.0	74.5	20.0	5.5	76.6	16.9	6.5
Uudenmaan — Nylands ..	86.0	12.0	2.0	73.2	21.4	5.4	73.2	19.6	7.2	81.0	17.3	1.7	79.3	19.0	1.7
Turun-Porin — Åbo-B:borgs	72.4	22.4	5.2	54.3	35.3	10.4	61.9	30.5	7.6	67.8	22.9	9.3	72.0	17.8	10.2
Ahvenanmaa — Åland ..	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—	100.0	—	—
Hämeen — Tavastehus ..	54.6	41.8	3.6	27.6	69.0	3.4	29.5	65.6	4.9	31.7	55.6	12.7	39.7	47.6	12.7
Viipurin — Viborgs	92.2	6.3	1.5	90.8	9.2	—	91.3	7.2	1.5	90.0	5.7	4.3	88.7	8.5	2.8
Mikkelin — St Michels ..	70.0	26.7	3.3	36.7	56.7	6.6	46.7	50.0	3.3	54.8	35.5	9.7	61.3	22.6	16.1
Kuopion — Kuopio	61.0	31.7	7.3	44.4	48.9	6.7	54.3	37.0	8.7	72.3	21.3	6.4	72.6	13.7	13.7
Vaasan — Vasa	84.0	14.9	1.1	81.1	16.8	2.1	83.2	16.8	—	83.4	15.6	1.0	84.4	14.6	1.0
Oulun — Uleåborgs	89.8	5.1	5.1	88.6	8.9	2.5	92.5	6.3	1.2	92.6	4.9	2.5	93.8	3.7	2.5

Niinkuin varhemminkin, on vuosina 1924—1925 vain pieni murto-osa kunnista kauttaaltaan koko maassa ollut sellaisia, että niiden valtuustoissa ovat sosialistit olleet enemmistönä. Poikkeuksen tekee vain Hämeen lääni, jossa runsaasti puolet kunnista on jäsenenemmistöltään sosialistisia, porvarillisia tässä mielessä on v. 1924 vain vajaa $\frac{1}{3}$ ja v. 1925 vähän enemmän. Tarkastaessa lähemmin taulukkoja huomaa lisäksi, että kaupungeissa puolueiden väliset voimasuhteet kumpanakin vuonna ovat pysyneet jotenkin muuttumatta, vain Kotkan valtuustossa ovat porvarit v. 1924

Likasom tidigare har endast en liten bråkdel av kommunerna i hela riket åren 1924—1925 utgjorts av sådana, i vilka socialisterna haft majoritet i fullmäktige. Ett undantag är Tavastehus län, där betydligt över hälften av kommunerna hade socialistisk majoritet i kommunalfullmäktige. År 1924 var endast en knapp tredjedel av kommunerna och år 1925 något flere borgerliga i denna mening. Vid en närmare granskning av tabellerna kan man dessutom iakttaga, att partiernas maktförhållanden i städerna under båda åren förblivit någorlunda oförändrade, endast i

päässeet tasaväkisiksi sosialistien kanssa, kuitenkin joutuen jo seuraavana vuonna taas vähemmistöksi. Maaseudulla taas on näinä vuosina porvarillisten kuntien luku sekä absoluuttisesti että suhteellisesti vuodesta vuoteen kasvanut ja sosialististen vähentynyt. Poikkeuksina ovat vain Viipurin ja Uudenmaan läänit. Edellisessä on porvarillisten kuntien luku kumpanakin vuonna pysynyt samana kuin se oli v. 1923, niin että niiden suhdeluku, uusien kuntien tultua lisäksi, on alentunut. Sosialististen kuntain luku niinkään pysyi paikallaan v. 1924, mutta lisääntyi seuraavana vuonna samaksi, kuin se oli vuonna 1922, jolloin se oli korkein. Jälkimmäisessä läänissä niinkään muuttui v. 1925 yksi porvarillinen kunta sosialistiseksi.

Miten vaalipiirit, s. o. kunnat sekä erikseen kaupungit ja maalaiskunnat, jakaantuivat eri lääneissä sen mukaan, kuinka suuri osa niiden valtuutetuista v. 1925 oli sosialistisiin puolueisiin lukeutuvia, käy selville seuraavasta taulukosta:

stadsfullmäktige i Kotka blevo borgarna år 1924 jämnstarka med socialisterna, men redan följande år sjönko de åter med i minoritetsställning. På landsbygden åter har antalet borgerliga kommuner under dessa år såväl absolut som relativt taget tillväxt och antalet socialistiska minskats. Endast Viborgs och Nylands län utgöra undantag i detta hänseende. I det förstnämnda har antalet borgerliga kommuner under båda åren förblivit detsamma som år 1923, så att deras relationstal, enär en del kommuner tillkommit, nedgått. Antalet socialistiska kommuner förblev även konstant år 1924, men steg följande år till samma nivå som år 1922, då det var som högst. I det senare länet övergick år 1925 en kommun från borgerlig till socialistisk.

Huru valkretsarna, d. v. s. kommunerna, särskilt städer och landsbygd, inom de olika länen fördelade sig med avseende å hur stor del av deras fullmäktige hörde till de socialistiska partierna år 1925 klargöres av följande tabell:

Läni — Län	Vaalipiirien luku v. 1925, joiden valtuutetuista oli socialisteja: — Antal valkretsar år 1925, där socialisterna bland fullmäktige utgjorde:								Kuntie kaikkiaan Summa kommuner	
	Ei yhtään längä	0 — 0 — 1/2	1/3	1/4 — 1/4 — 1/2	1/2	2/3 — 2/3 — 1	3/4 — 3/4 — 1	Enemmän kuin 3/4, mutta ei kaikki Ovet 2/3 men iکه alle		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kaupungit — Städer	5	25	2	4	—	2	—	—	—	38
Uudenmaan — Nylands	1	3	—	1	—	—	—	—	—	5
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	—	4	—	1	—	—	—	—	—	5
Ahvenanmaa — Åland	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Hämeen — Tavastehus	—	1	1	—	—	1	—	—	—	3
Viipurin — Viborgs	—	5	—	—	—	1	—	—	—	6
Mikkelin — St Michels	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Kuopion — Kuopio	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Vaasan — Vasa	3	3	—	1	—	—	—	—	—	7
Oulun — Uleåborgs	—	3	1	1	—	—	—	—	—	5
Maaseutu — Lansbygd	102	173	38	99	38	66	19	11	1	547
Uudenmaan — Nylands	14	16	2	9	1	10	—	1	—	53
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	17	32	9	22	12	14	4	2	1	113
Ahvenanmaa — Åland	15	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Hämeen — Tavastehus	—	3	2	18	8	16	9	4	—	60
Viipurin — Viborgs	11	32	9	6	2	4	—	1	—	65
Mikkelin — St Michels	—	3	2	11	5	7	—	—	—	28
Kuopion — Kuopio	3	6	4	21	7	6	1	—	—	48
Vaasan — Vasa	33	30	3	8	1	6	5	3	—	89
Oulun — Uleåborgs	9	51	7	4	2	3	—	—	—	76
Koko maa — Hela riket	107	198	40	103	38	68	19	11	1	585
Uudenmaan — Nylands	15	19	2	10	1	10	—	1	—	58
Purun-Porin — Åbo-Björneborgs	17	36	9	23	12	14	4	2	1	118
Ahvenanmaa — Åland	16	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Hämeen — Tavastehus	—	4	3	18	8	17	9	4	—	63
Viipurin — Viborgs	11	37	9	6	2	5	—	1	—	71
Mikkelin — St Michels	—	6	2	11	5	7	—	—	—	31
Kuopion — Kuopio	3	9	4	21	7	6	1	—	—	51
Vaasan — Vasa	33	33	3	9	1	6	5	3	—	96
Oulun — Uleåborgs	9	54	8	5	2	3	—	—	—	81

Prosentteina esitettyinä näkyvät samat asiat seuraavasta taulukosta:

Uttryckta i procent framgå samma förhållanden av följande tabell:

Lääni — Län	Vaalipiirien luku v. 1925, joiden kunnanvaltuutetuista oli sosialisteja: Antal valkretsar år 1925, där bland fullmäktige funnos socialister:									
	Et yhtäku luga	0 alle 1/3 0 under 1/3	1/3	1/3 alle 1/2 1/2 under 1/2	1/2	1/2 alle 2/3 1/2 under 2/3	2/3	2/3 alle 3/4 2/3 under 3/4	Enemmän kuin 2/3 puite ei kaikki Over 2/3 men löke alla	Kaikki Samtliga
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kaupungit — Städer	13.2	65.8	5.2	10.6	—	5.2	—	—	—	100.0
Uudenmaan — Nylands	20.0	60.0	—	20.0	—	—	—	—	—	100.0
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	—	80.0	—	20.0	—	—	—	—	—	100.0
Ahvenanmaa — Åland	100.0	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0
Hämeen — Tavastehus	—	33.4	33.3	—	—	33.3	—	—	—	100.0
Viipurin — Viborgs	—	83.3	—	—	—	16.7	—	—	—	100.0
Mikkelin — St Michels	—	100.0	—	—	—	—	—	—	—	100.0
Kuopion — Kuopio	—	100.0	—	—	—	—	—	—	—	100.0
Vaasan — Vasa	42.9	42.9	—	14.2	—	—	—	—	—	100.0
Oulun — Uleåborgs	—	60.0	20.0	20.0	—	—	—	—	—	100.0
Maaseutu — Landsbygd	18.6	31.6	7.0	18.1	7.0	12.0	3.5	2.0	0.2	100.0
Uudenmaan — Nylands	26.4	30.2	3.8	17.0	1.9	18.8	—	1.9	—	100.0
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	15.0	28.3	8.0	19.5	10.6	12.4	3.5	1.8	0.9	100.0
Ahvenanmaa — Åland	100.0	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0
Hämeen — Tavastehus	—	5.0	3.3	30.0	13.3	26.7	15.0	6.7	—	100.0
Viipurin — Viborgs	16.9	49.2	13.9	9.2	3.1	6.2	—	1.5	—	100.0
Mikkelin — St Michels	—	10.7	7.1	39.3	17.9	25.0	—	—	—	100.0
Kuopion — Kuopio	6.3	12.5	8.3	43.7	14.6	12.5	2.1	—	—	100.0
Vaasan — Vasa	37.1	33.7	3.4	9.0	1.1	6.7	5.6	3.4	—	100.0
Oulun — Uleåborgs	11.8	67.1	9.2	5.3	2.6	4.0	—	—	—	100.0
Koko maa — Hela riket	18.3	33.9	6.8	17.6	6.5	11.6	3.2	1.9	0.2	100.0
Uudenmaan — Nylands	25.9	32.7	3.4	17.3	1.7	17.3	—	1.7	—	100.0
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	14.4	30.5	7.6	19.5	10.2	11.9	3.4	1.7	0.8	100.0
Ahvenanmaa — Åland	100.0	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0
Hämeen — Tavastehus	—	6.3	4.8	28.6	12.7	27.0	14.3	6.3	—	100.0
Viipurin — Viborgs	15.5	52.1	12.7	8.4	2.8	7.1	—	1.4	—	100.0
Mikkelin — St Michels	—	19.4	6.4	35.5	16.1	22.6	—	—	—	100.0
Kuopion — Kuopio	5.9	17.7	7.8	41.2	13.7	11.7	2.0	—	—	100.0
Vaasan — Vasa	37.5	34.4	3.1	9.4	1.0	6.3	5.2	3.1	—	100.0
Oulun — Uleåborgs	11.1	66.6	9.9	6.2	2.5	3.7	—	—	—	100.0

V. 1925 on siis sellaisia kuntia, joissa on puhtaasti porvarillinen valtuusto, kaikkiaan 107 eli lähes $\frac{1}{3}$ koko maan kunnista. Niistä oli 102 maalaiskuntaa sekä Tammisaaren, Maarianhaminan, Kaskisten, Kristiinankaupungin ja Uudenkaarlepyyn kaupungit. Yksinomaan sosialisteista kokoonpantu oli vain yhden maalaiskunnan, Angelnien, kunnanvaltuusto, jossa molemmissa viime vaaleissa on ollut vain yksi ehdokaslista, sekä sosialistien $\frac{2}{3}$:n äänen enemmistö, joka lain mukaan vaaditaan äänestysvoiton saamiseksi erinäisten tärkeitten kunnan taloutta koskevien asian ratkaisussa, oli sosialisteilla 31:ssä maalaiskunnassa, mutta ei yhdessäkään kaupungissa, mikä on 5.3 % kaikista kunnista ja 5.7 %

År 1925 uppgår sålunda antalet kommuner, i vilka fullmäktige var sammansatt av enbart borgerliga, till 107 eller närmare $\frac{1}{3}$ av alla kommuner i hela riket. Av dem voro 102 landskommuner samt Ekenäs, Mariehamn, Kaskö, Kristinestad och Nykarleby stad. Till sin sammansättning rent socialistisk var kommunalfullmäktige i en enda landskommun, Angelnien, där endast en kandidatlista, även den socialistisk, existerat vid de båda senaste valen. En socialistisk majoritet, omfattande $\frac{2}{3}$ av alla röster — en dylik majoritet erfordras enligt lag för hembärande av segern vid avgörandet av vissa viktiga frågor rörande kommunernas ekonomi — fanns i 31 landskommuner, men

maalaiskunnista, porvareilla taas 345:ssa kunnassa (58.9 %), joista 313 maalaiskuntaa (57.2 %) ja 32 kaupunkia (84.2 %). Jos tarkastetaan eri lääneissä maalaiskuntia sekä kaupunkien ja maaseudun yhteissummia, huomataan, että suurin osa kuntia kuului 2:seen ja 1:seen sarakkeeseen Uudenmaan, Viipurin, Vaasan ja Oulun lääneissä, 2:seen ja 4:nteen Turun—Porin sekä Kuopion lääneissä, 4:nteen ja 6:nteen Hämeen ja Mikkelin lääneissä sekä 1:seen sarakkeeseen kaikki Ahvenanmaan kunnat. Mitä kaupunkiin tulee, oli porvarivaltuutettujen luku pienempi kuin $\frac{2}{3}$ valtuutettujen koko luvusta Helsingin, Porin, Tampereen, Kotkan, Jyväskylän ja Oulun kaupungeissa.

icke i en enda stad, vilket utgör 5.3 % av alla kommuner och 5.7 % av landskommunerna. En liknande borgerlig majoritet existerade åter i 345 kommuner (58.9 %) av vilka 313 landskommuner (57.2 %) och 32 städer (84.2 %). Om man åter granskar landskommunerna samt summorna för städer och landsbygd inom de olika länen, kan man iakttaga, att största delen av kommunerna föllo inom andra och första kolumnen i Nylands, Viborgs, Vasa och Uleåborgs län, i andra och fjärde i Åbo-Björneborgs samt Kuopio län, i fjärde och sjätte i Tavastehus och St. Michels län samt i första kolumnen alla kommuner på Åland. Vad städerna vidkommer, understeg antalet borgerliga fullmäktige $\frac{2}{3}$ av hela antalet fullmäktige i Helsingfors, Björneborg, Tammerfors, Kotka, Jyväskylä och Uleåborg.